

Lovforslag nr. L 173. Fremsat den 27. februar 2003 af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser

(Forenkling og mere fleksibilitet)

§ 1

I lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 870 af 23. oktober 2002, som ændret ved § 4 i lov nr. 1080 af 17. december 2002, § 2 i lov nr. 1081 af 17. december 2002 og § 3 i lov nr. 1083 af 17. december 2002, foretages følgende ændringer:

1. § 12 affattes således:

»§ 12. En erhvervsuddannelse varer i almindelighed ikke over 4 år og består af et grundforløb og et hovedforløb. Hovedforløbet består af praktikuddannelse og skoleundervisning.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om varigheden af grundforløbet og skoleundervisningen i hovedforløbet, herunder varigheden af skoleundervisningen i uddannelsesforløb efter § 15, stk. 2 og 3.«

2. § 13, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Skolen udarbejder sammen med eleven og en eventuel praktikvirksomhed efter reglerne om uddannelsen en personlig uddannelsesplan for eleven. I den personlige uddannelsesplan, som udarbejdes på grundlag af elevens forudsætninger sammenholdt med målene for elevens uddannelsesforløb, herunder opfyldelse af krav, fastsat efter stk. 1, beskrives elevens samlede uddannelsesforløb, herunder eventuel undervisning efter § 24, stk. 3 og 4.«

3. I § 15, stk. 2 - 4, affattes således:

»*Stk. 2.* Uddannelserne tilrettelægges efter reglerne om den enkelte uddannelse så vidt muligt således, at eleverne på et eller flere tidspunk-

ter inden udløbet af den samlede uddannelse kan afslutte forløbet med en uddannelse, som indeholder på forhånd fastsatte dele af den samlede uddannelse.

Stk. 3. Skolen kan med godkendelse fra det faglige udvalg tilrettelægge forløb, der omfatter dele af en eller flere erhvervsuddannelser. Forløbet beskrives i elevens personlige uddannelsesplan, jf. § 13, stk. 2. Forløbet består af skoleundervisning og praktikuddannelse.

Stk. 4. Elever med uddannelse efter stk. 2 eller stk. 3 skal senere kunne genoptage en uddannelse i det samlede forløb efter reglerne om uddannelsen.«

4. § 24, stk. 1 og 2, affattes således:

»Skoleundervisningen omfatter grundfag, områdefag, specialefag og valgfag. Undervisningsministeren kan efter § 4, stk. 1, fastsætte regler om vægtningen mellem fagene.

Stk. 2. Grundforløbet omfatter en obligatorisk del og en valgfri del. Den obligatoriske del i en fællesindgang omfatter grundfag, fælles områdefag og områdefag, der er særlige for den enkelte uddannelse.«

5. § 24, stk. 3, 1. pkt., affattes således:

»Eleven kan som valgfri del af grundforløbet vælge undervisning, hvis varighed fastsættes i reglerne om varigheden af grundforløbet.«

6. § 24, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Skolen skal tilbyde eleven supplerende studieforberedende eller erhvervsrettet undervisning i uddannelsens hovedforløb eller umiddelbart derefter.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 2003.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund

1.1. Bedre uddannelser

Regeringen fremlagde i juni 2002 sin handlingsplan for "Bedre Uddannelser".

Det er regeringens vision, at uddannelsessystemet skal være fleksibelt med uddannelsesstilbud på højt fagligt niveau. Uddannelserne skal være relevante i forhold til kompetencebehovene i erhvervslivet og i den offentlige sektor. Uddannelserne, der omfatter et stort og differentieret beskæftigelsesfelt med meget forskellige vilkår og udviklingstræk, har brug for differentierede løsninger, som imødekommer de enkelte branche- eller beskæftigelsesområders behov, frem for standardiserede løsninger for hele området. Desuden skal uddannelserne og undervisningen imødekomme forudsætningerne hos den enkelte elev, også hos de dygtigste.

Målsætningen er, at de danske uddannelsesstilbud skal stå mål med de bedste i verden, også når der gennemføres evalueringer og benchmarking på tværs af landene. Dette gælder både for de almene og de erhvervsrettede uddannelser.

Det betyder, at det nu er nødvendigt at foretage yderligere justeringer af loven og de tilhørende administrative forskrifter.

På baggrund af drøftelser med parter på arbejdsmarkedet om praktikpladssituationen nedsatte undervisningsministeren i januar 2002 et udvalg om fornyelse af de merkantile erhvervsuddannelser. Udvalget fik repræsentanter fra parter på arbejdsmarkedet, skoleledere, lærere og elever og afleverede en rapport om »Fornyelse af de merkantile erhvervsuddannelser« til undervisningsministeren i maj 2002. På grundlag heraf er regeringen den 14. august 2002 blevet enig med Landsorganisationen i Danmark (LO) og Dansk Arbejdsgiverforening (DA) om hovedindholdet i en fornyelse af de merkantile uddannelser.

Mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre blev der i forbindelse med finanslovsaf-

talen for 2003 indgået en aftale om bedre uddannelser, der bl.a. omfatter en flerårsaftale for erhvervsskolerne.

Aftaleparterne blev herunder enige om at gennemføre drøftelser i foråret 2003 med det formål at forny vekselluddannelsessystemet. Som baggrund for drøftelserne foreligger bl.a. arbejdet med nye rammer for erhvervsuddannelserne. Rammerne omfatter fornyelse af de merkantile erhvervsuddannelser i overensstemmelse med ovennævnte aftale mellem regeringen og parter på arbejdsmarkedet og en tilsvarende fornyelse af visse tekniske erhvervsuddannelser med særligt henblik på nyere højteknologiske beskæftigelsesområder i industrien. Det er ved aftalen forudsat, at erhvervsuddannelsesloven søges ændret med virkning fra den 1. januar 2004 eller om muligt fra den 1. august 2003. Undervisningsministeren har i forbindelse hermed igangsat et udvalgsarbejde sammen med arbejdsmarkedets parter til afslutning 1. februar 2003.

Lovforslaget tager udgangspunkt i den nævnte trepartsaftale mellem regeringen og LO og DA om fornyelse af de merkantile uddannelser, men de foreslåede ændringer vil indebære muligheder for tilsvarende fornyelse af de tekniske uddannelser, hvilket har været drøftet med det nedsatte udvalg. Yderligere forslag til ændringer med henblik på øget fleksibilitet i erhvervsuddannelserne kan påregnes i forlængelse af udvalgsarbejdet og gennemførelsen af flerårsaftalen.

Fornyelsen af uddannelserne skal ses i sammenhæng med en række tiltag, som regeringen ønsker gennemført, for at det samlede system af erhvervsuddannelser kan opfylde målene for bedre uddannelser. Det er derfor sigtet med forslaget, at erhvervsuddannelseslovens rammer skal kunne rumme dels et løft af fagligheden og dels øget fleksibilitet, der skal udvikle erhvervsuddannelsernes struktur og indhold og forny vekselluddannelsessystemet. Forslaget om ændring af erhvervsuddannelsesloven på baggrund af fornyelse af de merkantile erhvervsuddannelser skal åbne for udviklingsmuligheder på hele erhvervsuddannelsesområdet og vil derved indebære en regelforenklning, idet de hidtidige særregler på lovniveau for merkantile

henholdsvis tekniske uddannelser erstattes af fælles regler.

Lovforslaget skal endvidere ses på baggrund af regeringens integrationsudspil af 5. marts 2002: »På vej mod en ny integrationspolitik«. Det fremgår blandt andet af udspillet punkt 22, at regeringen vil gøre op med barrierer i uddannelsessystemet, der virker hæmmende for beskæftigelsen af udlændinge. Flygtninge og indvandrere har ofte atypiske uddannelsesforløb, der ikke er umiddelbart sammenlignelige med danske uddannelsesforløb. Den øgede fleksibilitet i erhvervsuddannelserne med hensyn til fastlæggelsen af indholdet af den enkelte elevs uddannelsesforløb betyder blandt andet, at der ved tilrettelæggelsen af uddannelsesforløb skal tages højde for de reelle kvalifikationer, som udlændinge bringer med sig til Danmark.

Ved lovforslaget opretholdes følgende principper på erhvervsuddannelsesområdet:

- Erhvervsuddannelser er hovedvejen til erhvervs-kompetence til og med det for erhvervsuddannelser højeste faglige niveau.
- Uddannelserne er underlagt faglig partsstyring via faglige udvalg, der bestemmer målene for uddannelserne inden for rammerne i erhvervsuddannelsesloven.
- Uddannelserne baseres på vekselluddannelsesprincippet med både praktikindgang og skoleadgangsvej.
- Uddannelserne består af grundforløb og hovedforløb.
- Uddannelserne omfatter faglige, almene og personlige kompetencer.
- Uddannelserne har til formål, at eleverne opnår en anerkendt landsdækkende erhvervskompetence og grundlag for videre uddannelse.

1.2. Forslaget

Regeringen, LO og DA er enige om, at en fornyelse af de merkantile uddannelser bedst sker ved:

- At der indføres øget fleksibilitet i uddannelserne til gavn for både elever og virksomheder. Det betyder, at uddannelserne målrettes med henblik på at styrke det faglige indhold og på at give eleverne mulighed for tidligere at komme ud på arbejdsmarkedet. Konkret betyder det, at uddannelserne inden for kontor, handel, detail og finans bliver forskellige i bredde, dybde og længde.
- At fagligheden og kvaliteten styrkes blandt andet ved at profilere valgmuligheder både med hensyn til uddannelsernes længde og med hensyn til faglige niveauer. Der skal fokuseres på introduktion i grundforløbet og på løbende uddannelsesvejled-

ning, samtidig med at der indføres differentierede adgangskrav til de enkelte hovedforløb. Nogle uddannelser vil også kunne rumme elementer, hvor det faglige niveau ligger ud over det nuværende højeste erhvervsuddannelsesniveau.

- At der i endnu højere grad sættes fokus på livslang læring og realkompetence, så eleverne begynder rette sted i uddannelserne og senere får mulighed for at vende tilbage og videreudanne sig. Uddannelserne skal, hvor de faglige udvalg finder det forsvareligt, trindeles med påstigningsmuligheder, der kan danne baggrund for livslang læring.

2. Erhvervsuddannelseslovens forhistorie

Lov nr. 211 af 5. april 1989 om erhvervsuddannelser trådte i kraft den 1. januar 1991. Loven afløste lov om lærlingeforhold og lov om erhvervsfaglige grunduddannelser (efg). Med hensyn til lovens behandling i Folketinget kan henvises til: Folketingstidende 1988-89: Folketingets Forhandlinger, spalte 143, 956, 7920, 8230; Tillæg A, spalte 1183; Tillæg B, spalte 901.

Loven er senere ændret flere gange, med hensyn til uddannelsernes struktur og opbygning ved følgende love:

- 1) Lov nr. 446 af 14. juni 1995: Folketingstidende 1994-95. Folketingets Forhandlinger, side 4520, 4699, 6272, 6485; Tillæg A, side 2659; Tillæg B, side 748. Ved dette lovforslag blev uddannelsernes struktur gjort mere fleksibel, hvorved erhvervsuddannelserne på det merkantile område (butik-, handels- og kontorområderne samt finanssektoren) kunne ajourføres i overensstemmelse med anbefalingerne i betænkning nr. 1283 om fornyelse af de merkantile erhvervsuddannelser. Denne ajourføring blev gennemført pr. 15. juli 1996.
- 2) Lov nr. 234 af 21. april 1999: Folketingstidende 1998-99. Folketingets Forhandlinger, side 1801, 1829, 4922; Tillæg A, side 2336 og 2302; Tillæg B, side 430; Tillæg C, side 147. Ved dette lovforslag blev indført en ny struktur, hvorved bl.a. erhvervsuddannelserne blev grupperet i syv erhvervsfaglige fællesindgange, som de uddannelsessøgende kan vælge imellem, og erhvervsuddannelserne fik en ny struktur med grundforløb, som er skoleundervisning i en fællesindgang, efterfulgt af hovedforløb, som består af skoleundervisning og praktik. Efter denne lovændring, der havde virkning fra den 1. januar 2001, kunne de merkantile erhvervsuddannelser bevare den struktur, de havde fået i 1996, jf. ovenfor.

3. Lovforslagets indhold

Lovforslaget vil give mulighed for de brede og fleksible rammer i erhvervsuddannelsesloven, der muliggør udvikling af bedre erhvervsuddannelser med udgangspunkt i

- større fleksibilitet i grundforløb og hovedforløb,
- styrkelse af fagligheden i grundforløb og hovedforløb,
- indførelse af vægt på elevernes reelle kvalifikationer,
- tilrettelæggelse af uddannelserne med flere kompetencegivende niveauer, der giver grundlag for livslang læring,
- mulighed for forløb, der sammensættes på tværs af uddannelsesspecialer og på tværs af uddannelser og
- en mere fleksibel afvejning af grundfag, områdefag, specialefag og valgfag.

Udviklingen af erhvervsuddannelserne vil på grundlag heraf kunne finde sted inden for disse brede og fleksible rammer.

3.1. Større fleksibilitet i grundforløb og hovedforløb

Erhvervsuddannelseslovens bestemmelser om længden af grund- og hovedforløb er allerede i vidt omfang fleksible for så vidt angår de tekniske uddannelser. Lovforslaget indebærer, at loven danner en fælles ramme for både de merkantile og de tekniske uddannelser. Forslaget bevarer dog muligheden for, at det merkantile grundforløb kan være 2-årigt som i dag. Dermed tager lovforslaget højde for de forskellige forudsætninger inden for de merkantile og de tekniske uddannelser, nemlig at tyngden af skoleundervisningen i de merkantile uddannelser ligger i grundforløbet, hvorimod de tekniske uddannelser har længere og flere skoleperioder i hovedforløbet.

3.2. Styrkelse af fagligheden på grundforløb og hovedforløb

Lovforslaget giver mulighed for at styrke fagligheden i uddannelserne, så de lever op til kompetencebehovene på arbejdsmarkedet.

Styrkelsen af fagligheden forventes også at mindske elevernes frafald. En styrket faglig profil i uddannelserne skal åbne for, at unge, der ønsker det, kan komme hurtigt i erhverv og lægge vægten i uddannelsen på praktikken. Andre, der ønsker et mere teoretisk funderet fagligt grundlag, skal have mulighed for en større progression, end det er tilfældet i dag. Dette betyder for nogle uddannelser øget vægt på den teoretiske del af undervisningen, mens andre uddannelser styrker fagligheden i mere praksisbetonede forløb.

Styrkelsen af den faglige profil skal tjene til at fremme det erhvervsrettede sigte i uddannelserne. Det skal ske under hensyntagen til, at elever fra folkeskolens 9. klasse skal kunne nå slutmålene i uddannelserne.

3.3. Vægt på elevernes reelle kvalifikationer

Ved udarbejdelse af elevens uddannelsesplan ved begyndelsen af et uddannelsesforløb skal der i højere grad lægges vægt på en vurdering af elevens reelle kvalifikationer. Har eleverne forudsætninger, der gør, at de kan nå målet for grundforløbet hurtigere end normalt, skal de have afkortet skoleundervisningen svarende hertil, eller de skal have tilbudt anden undervisning, som ligger ud over kravet for adgang til det ønskede hovedforløb.

3.4. Uddannelser med flere kompetencegivende niveauer og livslang læring

Det foreslås, at der skabes bedre grundlag for, at eleverne kan komme hurtigere i erhverv med en kompetencegivende uddannelse, der omfatter dele af en eller eventuelt flere erhvervsuddannelser. Eleverne vil således kunne vende tilbage (stige på), eventuelt fra anden uddannelse eller beskæftigelse, og efter en vurdering af elevens reelle kvalifikationer fortsætte uddannelsen mod højeste erhvervsuddannelsesniveau.

3.5. Forløb på tværs af uddannelsesspecialer og på tværs af uddannelser

Lovforslaget rummer forbedrede muligheder for, at der etableres forløb på tværs af uddannelsesspecialer og på tværs af uddannelser. Der skabes strukturel fleksibilitet og dermed rum for det behov, der udvikler sig inden for og mellem forskellige brancher for at kunne sammensætte kompetencemål på tværs af uddannelserne.

Tværgående forløb forventes at øge antallet af virksomheder, der opretter praktikpladser. Samtidig styrkes muligheden for en dynamisk faglig udvikling på de merkantile erhvervsuddannelser.

3.6. En mere fleksibel afvejning af grundfag, områdefag, specialefag og valgfag

Det har vist sig, at en lovbestemt fast forholdsmæssig fordeling af fagene kan virke som en barriere for udvikling af de enkelte områders faglighed og kompetencer. Det foreslås derfor at ophæve den hidtidige vægtning i loven af de forskellige typer af fag i uddannelserne, sådan at det ved de nærmere regler om uddannelserne i almindelighed sikres, at erhvervsuddannelserne fortsat lever op til de formål for erhvervsuddannelserne som ungdomsuddannelser, som kommer

til udtryk i lovens § 15, stk. 1, sammenholdt med lovens § 1 og § 22, men således at der i højere grad tages hensyn til de forskellige uddannelsesområders særlige forhold. Reglerne forudsættes fastsat efter indstilling fra Erhvervsuddannelsesrådet.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget betyder, at den nuværende økonomiske ramme, der er afsat til erhvervsuddannelser på FL 2003 forventes anvendt i forbindelse med udfoldelsen af fleksibiliteten på grundforløb, herunder opfyldelse af kvalifikationskrav til hovedforløb.

4.1. Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Ingen

4.2. Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Ingen

4.3. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Ingen

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Ingen

6. Lovforslagets miljømæssige konsekvenser

Ingen

7. Lovforslagets forhold til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke administrative konsekvenser.

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

8. Høring

Lovforslaget har været hørt i Erhvervsuddannelsesrådet, Dansk Arbejdsgiverforening, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Landsorganisationen i Danmark, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Erhvervsskolernes Elevorganisation, HFI – Interesseorganisation for handelsskolernes ledelser, Foreningen af Skoleledere ved tekniske skoler, Handelsskolernes Lærerforening, Dansk Teknisk Lærerforbund, Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning, Handelsskolernes Bestyrelsesforening, Teknisk Skoleforening, Arbejdsgivernes Elevrefusion, Danmarks Evalueringsinstitut, De Samvir-

kende Invalideorganisationer, Det Centrale Handicapråd og Rådet for etniske minoriteter. Endvidere har lovforslaget været offentligt tilgængeligt på Undervisningsministeriets hjemmeside (www.uvm.dk).

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Ved ændringen af erhvervsuddannelserne i 1999 blev et erhvervsuddannelsesforløb opdelt i et grundforløb og et hovedforløb. Erhvervsuddannelsernes grundforløb er det første skoleophold i en erhvervsuddannelse og kan gennemføres både med uddannelsesaftale og uden uddannelsesaftale. Hovedforløbet i en

erhvervsuddannelse omfatter praktikuddannelse og et antal skoleophold. Erhvervsuddannelsernes grundforløb grupperes i indtil 7 erhvervsfaglige fællesindgange: Teknologi og kommunikation, Bygge og anlæg, Håndværk og teknik, Fra jord til bord – hotel, køkken, levnedsmiddel og jordbrug, Mekanik, transport og logistik, Service samt Det merkantile område – handel, kontor og finans.

Grundforløbet består af en obligatorisk del og en valgfri del. Den obligatoriske del omfatter de mål, som indgår i den pågældende erhvervsuddannelse, medens den valgfri del er undervisning, som eleven kan vælge som supplerende, f.eks. hvis eleven ønsker at forbedre sine almene eller faglige forudsætninger eller ønsker faglig fordybelse.

Ved de foreslåede ændringer bliver der fælles fleksible rammer for grundforløbene i de merkantile uddannelser og de tekniske uddannelser med en obligatorisk og en valgfri del.

Samtidig foretages en forenkling, der giver mulighed for fleksibel tilrettelæggelse af grundforløbet, jf. forslagene til ændringer i nr. 4.

I overensstemmelse med de hidtidige bestemmelser foreslås, at ministeren fastsætter regler om undervisningens varighed, herunder varigheden af skoleundervisningen i forløb efter lovens § 15, stk. 2 og 3, som ændret ved forslaget i nr. 3. Bestemmelsen rummer mulighed for at fastsætte regler om varigheden af al tilskudsberettiget undervisning i erhvervsuddannelserne, herunder den valgfri del af grundforløbet, der tilbydes efter bestemmelsen i forslaget i nr. 5. Det må forventes, at bestemmelsen vil blive anvendt bl.a. for at sikre mod utilsigtede udgiftsmæssige konsekvenser af den foreslåede nye fleksibilitet.

Til nr. 2

Ved lovændringen i 1999 blev der indført en obligatorisk personlig uddannelsesplan for eleverne. Uddannelsesplanen udarbejdes af skolen i samarbejde med eleven og en eventuel praktikvirksomhed, når eleven begynder sin uddannelse på skolen, typisk ved påbegyndelsen af et grundforløb, men uddannelsesplanen kan også udarbejdes på et senere trin i et uddannelsesforløb.

Ved forslaget præciseres det, at elevens personlige uddannelsesplan skal udarbejdes med udgangspunkt i en konkret vurdering af elevens forudsætninger på grundlag af elevens forudgående uddannelse eller beskæftigelse eller andet. Herved skal eleven have godskrevet, hvad eleven reelt kan, og ikke alene hvad eleven har eksamensbeviser og lignende for. Hvis eleven

har en aktuell uddannelsesplan i henhold til folkeskoleloven tages som hidtil udgangspunkt heri.

Ved overgangen fra grundforløb til hovedforløb kan det efter lovens § 13, stk. 1, være fastsat, at eleven skal opfylde bestemte krav for at kunne fortsætte i skoleundervisningen i uddannelsens hovedforløb. Ved den foreslåede ændring præciseres det, at skolen ved påbegyndelsen af grundforløbet skal vurdere elevens konkrete forudsætninger ved fastsættelsen af uddannelsesplanen, der udarbejdes af skolen sammen med eleven og en eventuel praktikvirksomhed. Uddannelsesplanen skal således tage højde for, at eleven ved afslutningen af grundforløbet skal kunne opfylde de krav, som er fastsat i uddannelsesbekendtgørelsen.

Der skal ved udarbejdelsen af uddannelsesplanen også lægges vægt på forudgående uddannelse eller erhvervs erfaring, som eksempelvis nyankomne udlændinge har erhvervet i udlandet, inden de tog ophold i Danmark.

Særlige krav ved overgangen mellem grundforløb og hovedforløb vil herefter kunne opstilles i et videre omfang end hvad der blev forudsat ved gennemførelsen af den gældende lovs § 13, stk. 1 (Folketingstidende 1998-99. Tillæg A, side 2315, 1. spalte). Det vil dog fortsat gælde, at kravene skal være nødvendige under hensyn til uddannelsens slutmål. Sådanne krav - og praktikvirksomhedernes krav til elevforudsætninger ved indgåelse af uddannelsesaftale - kan gøre det nødvendigt, at eleverne udnytter de muligheder, der findes for valgfri supplerende undervisning efter lovens § 24, stk. 3, med henblik på at opfylde kravene.

Skolen vil ved udarbejdelsen af elevens uddannelsesplan kunne fastsætte, at eleven skal supplere undervisningen i den obligatoriske del af grundforløbet med nærmere fastlagt undervisning i den valgfrie del af grundforløbet. Det fastlægges i uddannelsesplanen, hvilken undervisning, der er tale om. Undervisningen skal bidrage til, at eleven ved afslutningen af grundforløbet opnår kompetencer, der svarer til de krav, som eleven skal opfylde for at kunne fortsætte på hovedforløbet i den ønskede uddannelse. Skolen skal fastsætte undervisningen i samarbejde med eleven og en eventuel praktikvirksomhed på baggrund af disse krav sammenholdt med elevens forudsætninger. Det kan være med henblik på, at eleven kan opfylde adgangskravene til undervisningen i hovedforløbet.

Skolen har allerede efter lovens § 51, stk. 1, pligt til at tilbyde supplerende undervisning til elever, hvor hensynet til elevens uddannelse taler for det. Forslaget om, at skolen skal fastsætte det individuelle undervisningsforløb i elevens uddannelsesplan på grundlag af en vurdering af elevens forudsætninger, giver imidler-

tid bedre mulighed for at tage hensyn til behov for supplerende undervisning, allerede når undervisningen begynder.

Til nr. 3

Efter den gældende bestemmelse i erhvervsuddannelseslovens § 15, stk. 2, skal der så vidt muligt fastsættes regler om, at de enkelte uddannelser tilrettelægges således, at eleverne på et eller flere tidspunkter inden udløbet af det almindelige uddannelsesforløb kan afslutte forløbet med en uddannelse, som indeholder på forhånd i reglerne fastsatte dele af det almindelige uddannelsesforløb.

Der skønnes imidlertid at være yderligere behov for, at en uddannelse skal kunne afsluttet på flere niveauer afpasset efter arbejdsmarkedets behov og elevens ønsker og grundlæggende kvalifikationer, jf. de almindelige bemærkninger. Den gældende bestemmelse indebærer, at en uddannelse kan indrettes med en struktur, der rummer denne fleksibilitet. Den foreslåede ændring af § 15, stk. 2, understreger, at de nævnte dele af det samlede uddannelsesforløb skal beskrives med selvstændige jobprofiler på forskellige niveauer.

Den samlede uddannelse skal kunne føre frem til det højeste niveau for en erhvervsuddannelse med den betydelige bredde, som er beskrevet i lovens § 15, stk. 1, og med dele, der som afsluttede forløb fører frem til en eller flere kortere, mere specialiserede eller mere generelle uddannelser, der kan give grundlag for beskæftigelse og fortsat uddannelse.

Elev og praktikvirksomhed skal således dels kunne indgå uddannelsesaftaler, der omfatter en samlet uddannelse, dels uddannelsesaftaler, der omfatter en afgrænset del beskrevet i reglerne om uddannelsen.

Det foreslås endvidere, at der åbnes mulighed for at tilrettelægge individuelle uddannelsesforløb, der består af dele af en eller flere erhvervsuddannelser, efter godkendelse af det faglige udvalg i det enkelte tilfælde.

Ved den foreslåede ændring af § 15, stk. 3, skabes en ny mulighed for at sammensætte individuelle uddannelsesforløb på tværs af uddannelser. Det faglige udvalg vil kunne godkende individuelle forløb, som gennemføres i henhold til uddannelsesaftale mellem elev og praktikvirksomhed, og som sammensættes på tværs af en uddannelses specialer og på tværs af uddannelser, såvel inden for samme fællesindgang som mellem forskellige indgange. Med loven af 1999 blev der mulighed for, at skolen med det faglige udvalgs godkendelse kan tilrettelægge forløb, der omfatter dele af en eller flere erhvervsuddannelser for elever,

der ikke antages at kunne opnå en afsluttet uddannelse. Den mulighed vil fortsat være tilstede.

Det er forudsat, at undervisningsministeren fastsætter regler om skoleundervisningens varighed, jf. forslaget i nr. 1 til affattelse af lovens § 12.

Uddannelsesforløb efter stk. 2 og 3 forudsættes indrettet under hensyn til lov om arbejdsløshedsforsikring, hvorefter optagelse i en arbejdsløshedskasse forudsætter, at den pågældende har gennemført en erhvervsmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed inden for kassens faglige område.

Ved den foreslåede ændring af lovens § 15, stk. 4, præciseres, at elever, der har gennemført et uddannelsesforløb efter stk. 2 eller 3, senere skal kunne genoptage uddannelsesforløbet med henblik på at kvalificere sig i forhold til den samlede uddannelse eller for at kunne afslutte et samlet uddannelsesforløb. Det er forudsat, at en sådan påstigning skal kunne ske efter en vurdering af elevens forudsætninger på grundlag af den uddannelse, som eleven allerede har gennemført eller i øvrigt kan få godskrevet på grundlag af anden uddannelse eller beskæftigelse eller andet, således at eleven alene skal gennemføre den manglende uddannelse frem til det beskrevne slutmål.

Ved den vurdering, som den enkelte uddannelsesinstitution foretager i forbindelse med en elevs genoptagelse af et uddannelsesforløb, skal der også lægges vægt på forudgående uddannelse eller erhvervs erfaring, som eksempelvis nyankomne udlændinge har erhvervet i udlandet, inden de tog ophold i Danmark.

Til nr. 4

De foreslåede ændringer giver mulighed for en fleksibel tilrettelæggelse af grundforløbet for såvel de merkantile uddannelser som de tekniske uddannelser. Dette sker ved dels at ophæve de hidtidige fælles rammer på lovniveau om vægtningen af grundfag, områdefag, specialefag og valgfag i uddannelserne og dels ved at ophæve reglerne om varigheden af undervisningen for de enkelte typer af fag i grundforløbet. Ophævelsen af den hidtidige lovbestemte vægtning af de forskellige typer fag i uddannelsen vil også give bedre muligheder for at indrette hovedforløbene under hensyn til de forskellige uddannelsesområder. Det forudsættes, at det i de nærmere regler om uddannelserne i almindelighed sikres, at erhvervsuddannelserne fortsat lever op til de formål for erhvervsuddannelserne som ungdomsuddannelser, der kommer til udtryk i lovens § 15, stk. 1, sammenholdt med lovens § 1 og § 22, men således at der i højere grad tages hensyn til de forskellige uddannelsesområders særlige forhold.

Reglerne forudsættes fastsat efter indstilling fra Erhvervsuddannelsesrådet.

Grundforløbet skal som hidtil bestå af en obligatorisk og en valgfri del. Grundforløbet tilbyder undervisning, der sigter mod de obligatoriske kompetencemål, som skal være opfyldt ved afslutningen af grundforløbet for at eleven kan gå videre i hovedforløbet i den ønskede uddannelse. Den obligatoriske del kan dog nedsættes eller bortfalde for elever, der på anden måde opfylder disse kompetencemål.

Til nr. 5

Den valgfri del af grundforløbet giver eleven mulighed for at supplere sin uddannelse, f.eks. med grundlæggende fag, der har betydning for elevens videre uddannelse, herunder for opfyldelse af de fastsatte krav for at fortsætte i en uddannelses hovedforløb, jf. bemærkningerne til forslaget i nr. 2 til ændring af lovens § 13, stk. 2.

Det foreslås, som en konsekvens af forslagene i nr. 4, at den lovbestemte ramme for den maksimale varighed af den valgfri del af grundforløbet ophæves. Efter forslaget i nr. 1 bliver undervisningsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om varigheden af skoleundervisningen, herunder for varigheden af den valgfri del af grundforløbet.

Til nr. 6

Ændringen er en konsekvens af den ændrede affattelse af § 12, som foreslås i nr. 1. Det tydeliggøres samtidig, at både påbygning, der finder sted under erhvervsuddannelsen og eventuel påbygning umiddelbart efter uddannelsens afslutning, skal være beskrevet i elevens uddannelsesplan, jf. forslaget i nr. 2.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. august 2003.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering*

§ 12. En erhvervsuddannelse består af et grundforløb og et hovedforløb. Et grundforløb varer fra 10 og indtil 60 uger og består af en obligatorisk og en valgfri del, jf. § 24, stk. 2 og 3.

Stk. 2. Uddannelsernes obligatoriske skoleundervisning og praktikuddannelse varer i almindelighed ikke over 4 år. Undervisningsministeren fastsætter regler om varigheden af grundforløb og skoleundervisningen i hovedforløbet. Varigheden af den obligatoriske skoleundervisning kan normalt ikke overstige 80 uger.

Stk. 3. Inden for det merkantile område kan grundforløbet uanset bestemmelsen i stk. 1 bestå af indtil 40 ugers valgfri indledende undervisning efterfulgt af indtil 76 ugers obligatorisk undervisning. Stk. 2, 3. pkt., og § 24, stk. 2, finder ikke anvendelse.

Stk. 4. En erhvervsuddannelses hovedforløb kan under forløbet eller efterfølgende suppleres med valgfri undervisning, jf. § 24, stk. 4.

*Lovforslaget***§ 1**

I lov om erhvervsuddannelser, jf. . lovbekendtgørelse nr. 870 af 23. oktober 2002, som ændret ved § 4 i lov nr. 1080 af 17. december 2002, § 2 i lov nr. 1081 af 17. december 2000 og § 3 i lov nr. 1083 af 17. december 2002, foretages følgende ændringer:

1. § 12 affattes således:

»§ 12. En erhvervsuddannelse varer i almindelighed ikke over 4 år og består af et grundforløb og et hovedforløb. Hovedforløbet består af praktikuddannelse og skoleundervisning.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om varigheden af grundforløbet og skoleundervisningen i hovedforløbet, herunder varigheden af skoleundervisningen i uddannelsesforløb efter § 15, stk. 2 og 3.«

Gældende formulering

§ 13. Undervisningsministeren fastsætter efter de faglige udvalgs bestemmelse, jf. dog § 4, stk. 1, og § 38, stk. 2, regler om de enkelte uddannelsers varighed og deres struktur, herunder fordelingen på skoleundervisning og praktikuddannelse, samt regler om de krav, eleven skal opfylde ved overgang fra grundforløb til skoleundervisning i hovedforløbet.

Stk. 2. Skolen udarbejder sammen med eleven og en eventuel praktikvirksomhed efter reglerne om uddannelsen en personlig uddannelsesplan for eleven. I den personlige uddannelsesplan beskrives elevens samlede uddannelsesforløb, herunder elevens eventuelle valg af undervisning efter § 24, stk. 3 og 4.

Stk. 3.-4. (Udeladt)

Lovforslaget

2. § 13, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Skolen udarbejder sammen med eleven og en eventuel praktikvirksomhed efter reglerne om uddannelsen en personlig uddannelsesplan for eleven. I den personlige uddannelsesplan, som udarbejdes på grundlag af elevens forudsætninger sammenholdt med målene for elevens uddannelsesforløb, herunder opfyldelse af krav, fastsat efter stk. 1, beskrives elevens samlede uddannelsesforløb, herunder eventuel undervisning efter § 24, stk. 3 og 4.«

§ 15. (Udeladt)

Stk. 2. Uddannelserne tilrettelægges efter reglerne om den enkelte uddannelse så vidt muligt således, at eleverne på et eller flere tidspunkter inden udløbet af det almindelige uddannelsesforløb kan afslutte forløbet med en uddannelse, som indeholder på forhånd fastsatte dele af det almindelige uddannelsesforløb.

Stk. 3. Skolen kan med godkendelse fra det faglige udvalg tilrettelægge forløb, der omfatter dele af en eller flere erhvervsuddannelser, hvis eleven ikke antages at kunne opnå en afsluttet uddannelse, herunder uddannelse efter stk. 2. Forløbet beskrives i elevens personlige uddannelsesplan, jf. § 13, stk. 2. Forløbet består af skoleundervisning og praktikuddannelse og varer mindst 2 år.

Stk. 4. Elever med uddannelse efter stk. 2 eller stk. 3 skal senere kunne genoptage en uddannelse i det almindelige forløb efter reglerne om uddannelsen.

3. I § 15, stk. 2 - 4, affattes således:

»*Stk. 2.* Uddannelserne tilrettelægges efter reglerne om den enkelte uddannelse så vidt muligt således, at eleverne på et eller flere tidspunkter inden udløbet af den samlede uddannelse kan afslutte forløbet med en uddannelse, som indeholder på forhånd fastsatte dele af den samlede uddannelse.

Stk. 3. Skolen kan med godkendelse fra det faglige udvalg tilrettelægge forløb, der omfatter dele af en eller flere erhvervsuddannelser. Forløbet beskrives i elevens personlige uddannelsesplan, jf. § 13, stk. 2. Forløbet består af skoleundervisning og praktikuddannelse.

Stk. 4. Elever med uddannelse efter stk. 2 eller stk. 3 skal senere kunne genoptage en uddannelse i det samlede forløb efter reglerne om uddannelsen.«

Gældende formulering

§ 24. Skoleundervisningen omfatter grundfag, områdefag, specialefag og valgfag. Fagene har i almindelighed følgende vægt i den obligatoriske del af grundforløbet og i hovedforløbet tilsammen: Grundfag og områdefag 1/3 af hver, specialefag og valgfag 1/6 af hver. Grundfag kan træde i stedet for områdefag.

Stk. 2. Den obligatoriske del af grundforløbet i en fællesindgang varer 20 uger og omfatter grundfag og fælles områdefag i et omfang på henholdsvis 5 og 10 uger samt områdefag, der er særlige for det enkelte hovedforløb, i et omfang på 5 uger. I uddannelser, der har et begrænset fagligt fællesskab med andre uddannelser i fællesindgangen, og i uddannelser med særlig kort skoleundervisning kan de fælles områdefag have et mindre omfang end 10 uger eller eventuelt udelades. I uddannelser, hvor det formål, der er nævnt i § 1, stk. 2, nr. 3, i særlig grad kan begrunde en længerevarende indgang, kan den obligatoriske del være udvidet med indtil 20 ugers grundfag eller områdefag.

Stk. 3. Eleven kan som valgfri del af grundforløbet vælge undervisning, der varer indtil 40 uger, dog sådan at den obligatoriske og den valgfri del tilsammen højst udgør 60 uger. I den valgfri del af grundforløbet skal skolen tilbyde undervisning, der indeholder en grundlæggende orientering om og indføring i erhvervsuddannelserne, undervisning, hvormed eleven kan supplere sin uddannelse med grundlæggende fag, og undervisning, der er af betydning for videre uddannelse, samt undervisning, hvormed eleven kan fordybe sig i erhvervsfaglige emner og i emner af betydning for elevens personlige udvikling.

Stk. 4. Skolerne skal endvidere tilbyde eleven supplerende studieforberedende eller erhvervsrettet undervisning i forbindelse med uddannelsernes hovedforløb, jf. § 12, stk. 4.

Lovforslaget

4. § 24, stk. 1 og 2, affattes således:

»Skoleundervisningen omfatter grundfag, områdefag, specialefag og valgfag. Undervisningsministeren kan efter § 4, stk. 1, fastsætte regler om vægtningen mellem fagene.

Stk. 2. Grundforløbet omfatter en obligatorisk del og en valgfri del. Den obligatoriske del i en fællesindgang omfatter grundfag, fælles områdefag og områdefag, der er særlige for den enkelte uddannelse.«

5. § 24, stk. 3, 1. pkt., affattes således:

»Eleven kan som valgfri del af grundforløbet vælge undervisning, hvis varighed fastsættes i reglerne om varigheden af grundforløbet.«

6. § 24, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Skolen skal tilbyde eleven supplerende studieforberedende eller erhvervsrettet undervisning i uddannelsens hovedforløb eller umiddelbart derefter.«

Til lovforslag nr. L 173. Skriftlig fremsættelse (27. februar 2003)

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser (Forenkling og mere fleksibilitet).
(Lovforslag nr. L 173).

Lovforslaget fremsættes som led i realiseringen af regeringens handlingsplan for »Bedre Uddannelser«, som blev fremlagt i juni 2002.

Lovforslaget har baggrund i en rapport om »Fornyelse af de merkantile erhvervsuddannelser«, der blev afgivet til undervisningsministeren i maj 2002 af et udvalg, nedsat af undervisningsministeren med repræsentanter fra parter på arbejdsmarkedet, skoleledere, lærere og elever. På grundlag heraf blev regeringen den 14. august 2002 enig med Landsorganisationen i Danmark (LO) og Dansk Arbejdsgiverforening (DA) om hovedindholdet i en fornyelse af de merkantile uddannelser.

Lovforslaget tager udgangspunkt i denne aftale om fornyelse af de merkantile uddannelser, men de foreslåede ændringer vil indebære muligheder for tilsvarende fornyelse af de tekniske uddannelser.

Lovforslaget har endvidere baggrund i den aftale, som blev indgået mellem regeringen,

Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre i forbindelse med finanslovsaftalen for 2003 om bedre uddannelser, der blandt andet omfatter en flerårsaftale for erhvervsskolerne.

Det er sigtet med lovforslaget, at erhvervsuddannelseslovens rammer skal kunne rumme dels et løft af fagligheden og dels øget fleksibilitet, der skal udvikle erhvervsuddannelsernes struktur og indhold og forny vekseluddannelsessystemet. Forslaget indebærer endvidere en regelforenkling, bl.a. fordi hidtidige særregler på lovniveau for merkantile henholdsvis tekniske erhvervsuddannelser erstattes af fælles regler.

Lovforslaget vil endvidere kunne understøtte regeringens integrationsudspil af 5. marts 2002 »På vej mod en ny integrationspolitik«. Det fremgår heraf blandt andet, at regeringen vil gøre op med barrierer i uddannelsessystemet, der virker hæmmende for beskæftigelsen af udlændinge.

Loven foreslås at træde i kraft den 1. august 2003.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.